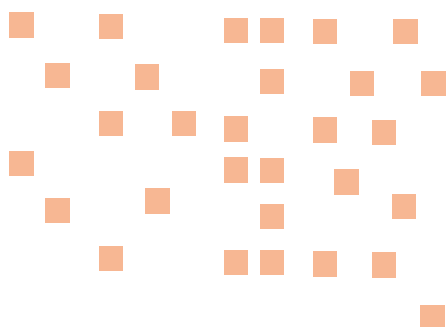

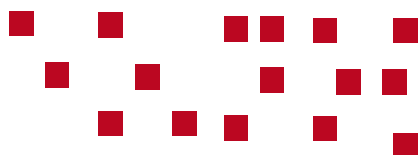
SOMALIA

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

**Sytuacja bezpieczeństwa i zagrożenia
dla ludności cywilnej**

**DPU-WIKP-424/468/2026
07.08.2026**

TREŚĆ ZLECENIA

Proszę o informację na temat sytuacji bezpieczeństwa w Somalii, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji w Somalilandzie.

INFORMACJE DEMOGRAFICZNE

LUDNOŚĆ

Dokładne statystyki na temat ludności Somalii nie są dostępne, jednak szacuje się, że liczba ludności tego kraju przekroczyła 20 mln.^[1]

SKŁAD ETNICZNY

Somalijczycy stanowią 98% ludności, jednak podzieleni są na liczne klany, podklany i inne mniejsze organizacje społeczne, charakteryzujące się silnym poczuciem wspólnoty, często wynikającym z wiary w pochodzenie od wspólnego przodka – przyp. WIKP). Mniejszości etniczne to Arabowie i ludy Bantu.^[2]

SKŁAD RELIGIJNY

Muzułmanie stanowią 99,9% (w tym: głównie sunnici – ok. 98,1%, niewielka mniejszość szyicka – ok. 1,2% oraz inne mniejsze grupy muzułmańskie – ok. 0,6%), inni (głównie wyznawcy religii etnicznych) – ok. 0,1%.^[3]

USTRÓJ I SYTUACJA POLITYCZNA

USTRÓJ

Somalia jest federacyjną republiką parlamentarną. Obecne państwo powstało 1 lipca 1960 r. w wyniku zjednoczenia dwóch byłych terytoriów kolonialnych: Brytyjskiego Somalilandu, niepodległego od 26 czerwca 1960 r., oraz Terytorium Powierniczego Somalii pod administracją włoską, które uzyskało niepodległość 1 lipca 1960 r.^[4]

Od tego czasu niektóre regiony Somalii ogłosiły secesję/niezależność. Z punktu widzenia prawa międzynarodowego, Somalia jest nadal jednym państwem, jednak de facto podzielona jest na trzy duże regiony: Somalię Południowo-Środkową zarządzaną przez rząd federalny, quasi-autonomiczny Puntland (na północnym wschodzie kraju) oraz Somaliland (na północnym zachodzie), a także szereg mniejszych, w tym także kontrolowanych przez organizacje rebelianckie. Regiony

¹ Worldmeters, Somalia Population, <https://www.worldometers.info/world-population/somalia-population/>

² Open Factbook. Somalia, <https://openfactbook.org/countries/somalia/>

³ Open Factbook. Somalia, <https://openfactbook.org/countries/somalia/>

⁴ Open Factbook. Somalia, <https://openfactbook.org/countries/somalia/>

roszczą sobie pretensje do niezależności, ale są nieuznawane z punktu widzenia prawa międzynarodowego.^[5]

Większość z tych regionów znajduje się pod kontrolą odrębnych władz lokalnych, przy czym samozwańcza Republika Somaliland (dawna kolonia brytyjska, zatem region o innej historii niż reszta Somalii, którą kolonizowały Włochy) odmawia rozmów o jakimkolwiek przyszłym podporządkowaniu się władzom w Mogadiszu. Somaliland ogłosił secesję od Somalii w 1991 r. i od tamtej pory zdołał zbudować funkcjonujący organizm państwowy z demokratycznie wybieranym prezydentem i parlamentem.^[6]

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

Stolicą Somalii jest Mogadiszu. Kraj podzielony jest na siedem federalnych stanów, 18 regionów administracyjnych (*gobollo*, pojedynczy *gobol*) oraz 72 dystrykty (*degmooyin*; pojedynczy *degmo*).

7 federalnych stanów to: Jubaland, South West, Hirshabelle, Galmudug, Puntland, North East i Somaliland.^[7]

18 regionów (*gobollo*) to: Awdal, Bakool, Banaadir, Bari, Bay, Galguduud, Gedo, Hiiraan, Jubbada Dhexe (Środkowa Jubba), Jubbada Hoose (Dolna Jubba), Mudug, Nugaal, Sanaag, Shabeellaha Dhexe (Środkowe Shabeelle), Shabeellaha Hoose (Dolne Shabeelle), Sool, Togdheer, Woqooyi Galbeed. Regiony dzielą się z kolei na 72 dystrykty (*degmo*).^[8]

Somaliland obejmuje 5 regionów Somalii, położonych na północy kraju: Awdal, Sool, Sanaag, Togdheer, Woqooyi Galbeed^[9], przy czym sam Somaliland na potrzeby swojego podziału administracyjnego, wydziela 6 regionów, gdyż region Woqooyi Galbeed podzielony jest na dwa inne: Marodijeh, ze stolicą, którą jest **Hargeissa** oraz Sahil, z portem morskim Berbera.^[10]

Puntland obejmuje regiony położone na północnym wschodzie: Bari, Nugaal i Mudug (częściowo).^[11]

⁵ ACCORD (Austrian Centre for Country of Origin and Asylum Research and Documentation), Ecol.net featured topic on Somalia: Security Situation, 04.12.2019, <https://www.ecoi.net/en/document/2020898.html>

⁶ Al Jazeera, Somaliland rejects talk of unification with Somalia after Museveni comment, 25.09.2023, <https://www.aljazeera.com/news/2023/9/25/somaliland-rejects-talk-of-unification-with-somalia-after-museveni-comment>

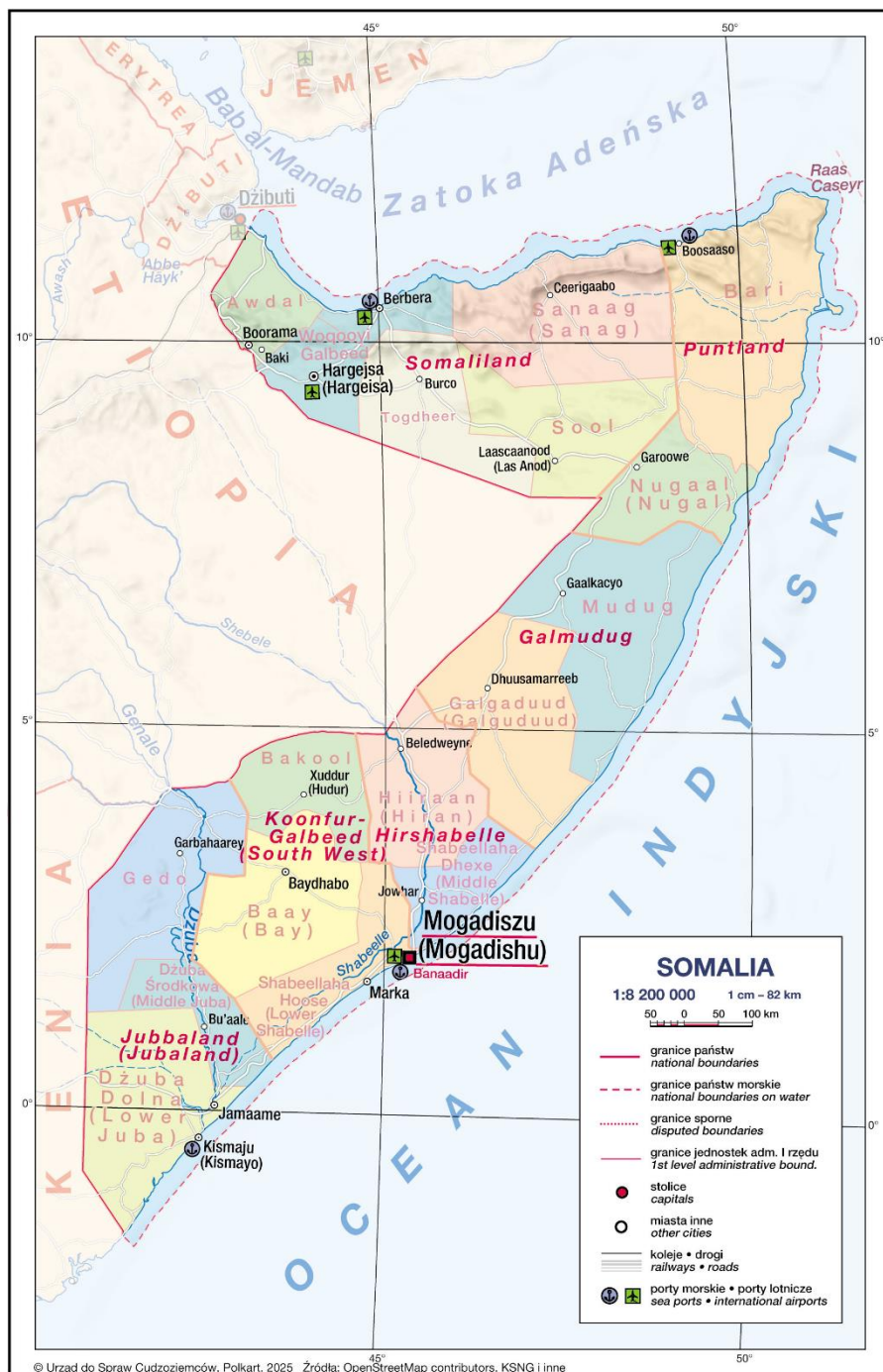
⁷ Wikipedia, Administrative divisions of Somalia, https://en.wikipedia.org/wiki/Administrative_divisions_of_Somalia

⁸ Open Factbook. Somalia, <https://openfactbook.org/countries/somalia/>

⁹ Open Factbook. Somalia, <https://openfactbook.org/countries/somalia/>

¹⁰ Government of Somaliland, Maps and Regions, <https://www.govsomaliland.online/article/maps-and-regions>

¹¹ EUAA (European Union Agency for Asylum), Somalia; Security situation, 05.2025, https://coi.euaa.europa.eu/administration/easo/PLib/2025_05_EUAA_COI_Report_Somalia_Security_Situation.pdf

Mapa. Podział administracyjny Somalii.

STRUKTURA WŁADZY

GŁOWA PAŃSTWA

Zgodnie z tymczasową konstytucją przyjętą przez Zgromadzenie Konstytucyjne w dniu 1 sierpnia 2012 r. głową państwa jest prezydent wybierany w wyborach pośrednich przez parlament (2/3 głosów) na 4-letnią kadencję.^[12] W chwili obecnej

¹² Open Factbook. Somalia, <https://openfactbook.org/countries/somalia/>

prezydentem Somalii jest **Hassan Sheikh Mohamud**, wybrany przez parlament w maju 2022 r. w trzeciej rundzie głosowania (w pierwszej rundzie otrzymał 16% głosów, w drugiej – 34%, w ostatniej 66% głosów).^[13] W maju 2026 r. zakończyła się kadencja dotychczasowego prezydenta, a wybory powinny się odbyć przed upływem tej kadencji, ale przygotowania do nowych wyborów zostały opóźnione z powodu sporów politycznych między elitą oraz ograniczeń związanych z brakiem finansowania i bezpieczeństwa. 15 maja 2026 r. prezydent odmówił ustąpienia ze stanowiska, zaś opozycja ogłosiła, że nie uznaje już jego przywództwa i ostrzegła, że Somalia weszła w niebezpieczną fazę. Mohamud natomiast utrzymuje, że poprawki konstytucyjne zatwierdzone przez parlament przedłużyły jego kadencję z czterech do pięciu lat.^[14]

RZĄD I PREMIER

Premier i rząd jest wyznaczany przez prezydenta i zatwierdzany przez parlament. Od czerwca 2022 r. funkcję premiera sprawuje Hamza Abdi Barre.^{[15][16]}

PARLAMENT I WYBORY PARLAMENTARNE

Dwuizbowy Parlament Federalny składa się z: Izby Wyższej (54 mandaty, senatorowie wybierani są pośrednio przez zgromadzenia stanowe na 4-letnią kadencję) oraz Izby Ludu (275 mandatów, członkowie wybierani są pośrednio przez kolegia wyborcze, z których każde składa się z 51 delegatów wybranych przez starszyznę klanową). Ostatnie wybory do Izby Wyższej odbyły się w listopadzie 2021 r., a do Izby Ludu w kwietniu 2022 r.^[17]

W maju 2023 r. władze Somalii, realizując wieloletnie zapowiedzi, zdecydowały, że od 2024 r. władze, tak lokalne, jak i krajowe, będą wybierane w wyborach bezpośrednich, które wstępnie zaplanowano na 2026 r.^[18] Jak do tej pory jednak nie wyznaczono terminu wyborów, a Somalia przechodzi poważny kryzys konstytucyjny.^{[19][20]}

SOMALILAND

Somaliland posiada własny parlament i rząd. Uchwalił swoją własną konstytucję, ma własną walutę, siły zbrojne, policję, paszporty, wizy, a także prowadzi politykę zagraniczną, nie jest jednak uznawany na arenie międzynarodowej jako niepodległe państwo.^[21]

¹³ Open Factbook. Somalia, <https://openfactbook.org/countries/somalia/>

¹⁴ ISS (Institute for Security Studies), More instability for Somalia as another election deadline lapses, 20.05.2026, <https://issafrica.org/iss-today/more-instability-for-somalia-as-another-election-deadline-lapses>

¹⁵ Hiiraan Online, Somali prime minister opens major development projects as Somalia marks independence anniversary, 01.07.2026,

https://www.hiiraan.com/news4/2026/Jul/205566/somali_prime_minister_opens_major_development_projects_as_somalia_marks_independence_anniversary.aspx

¹⁶ Open Factbook. Somalia, <https://openfactbook.org/countries/somalia/>

¹⁷ Open Factbook. Somalia, <https://openfactbook.org/countries/somalia/>

¹⁸ Open Factbook. Somalia, <https://openfactbook.org/countries/somalia/>

¹⁹ Model Diplomat, Somalia's Election Crisis Threatens AUSSOM, 09.07.2026, <https://modeldiplomat.com/story/somalias-election-crisis-threatens-aussom>

²⁰ The Horn, The Emergence of a Consensus in Somalia's Elections, 13.07.2026, <https://www.thehornaffairs.com/the-emergence-of-a-consensus-in-somalias-elections/>

²¹ Wikipedia, Government of Somaliland, https://en.wikipedia.org/wiki/Government_of_Somaliland

Od grudnia 2024 r. funkcję prezydenta pełni **Abdirahman Mohamed Abdullahi**.^{[22][23]}

Władza ustawodawcza Somalilandu łączy zarówno nowoczesną reprezentację demokratyczną, jak i tradycyjne przywództwo klanowe. Władza ustawodawcza składa się z dwóch izb: Izby Reprezentantów (**Wakiilo**) i Izby Starszych (**Guurti**).

Izba Reprezentantów, izba niższa, składa się z 82 członków, wybieranych w wyborach powszechnych na pięcioletnią kadencję jako reprezentanci partii politycznych. Izba Reprezentantów jest odpowiedzialna za inicjowanie i uchwalanie ustaw, zatwierdzanie budżetu państwa oraz rozliczanie władzy wykonawczej za pomocą różnych mechanizmów nadzorczych.^[24]

Izba Starszych, czyli Guurti, również składa się z 82 członków, wybieranych w ramach tradycyjnych mechanizmów klanowych. Członkowie Guurti to przedstawiciele starszyny klanowej, doświadczeni w zakresie prawa zwyczajowego i rozwiązywania konfliktów. Guurti odgrywa kluczową rolę w utrzymaniu pokoju i stabilności, często mediując w konfliktach, z których rozwiązaniem borykają się formalne instytucje państwowe. Ma również uprawnienia do przeglądu ustawodawstwa uchwalonego przez Izbę Reprezentantów, szczególnie w sprawach dotyczących religii, kultury, społeczeństwa, wyborów, konstytucji, bezpieczeństwa narodowego i interesu narodowego.^[25]

SYSTEM PRAWNY

Upadek władzy centralnej we wczesnych latach 90. XX w. doprowadził do fragmentacji państwowych praktyk prawnych. Ponieważ formalny system wymiaru sprawiedliwości był w rozsypce, prawa zwyczajowe i religijne stały się dominującymi źródłami regulacji. Zaczęły powstawać lokalne sądy, często działające zgodnie z niepisanymi zwyczajami lub prawem szariatu, tworząc zdecentralizowany krajobraz prawny charakteryzujący się nieformalnymi mechanizmami. Obecnie, somalijski system prawny nadal kształtuje wzajemne oddziaływanie między prawem zwyczajowym (xeer), religijnym prawem szariatu i prawem stanowionym.^{[26][27]}

Sądy formalne mają za zadanie interpretować konstytucję, rozstrzygać sprawy cywilne i karne oraz pełnić funkcję kontrolną wobec władzy wykonawczej i ustawodawczej. Jednak równolegle do tego formalnego systemu istnieje sieć tradycyjnych mechanizmów rozstrzygania sporów opartych na prawie zwyczajowym, znanych jako xeer. Xeer to zbiór niepisanych konwencji i procedur, które od wieków regulują funkcjonowanie społeczeństwa somalijskiego. Jest on zarządzany przez starszyny klanową i koncentruje się na ugodzie, odszkodowaniach i utrzymaniu harmonii społecznej. Wielu mieszkańców Somalilandu, zwłaszcza na obszarach

²² RFI (Radio France International), Somaliland president makes 'historic' visit to Israel, 14.06.2026, <https://www.rfi.fr/en/africa/20260614-somaliland-president-makes-historic-visit-to-israel>

²³ Wikipedia, Government of Somaliland, https://en.wikipedia.org/wiki/Government_of_Somaliland

²⁴ Geeska, Understanding Somaliland's political system, 05.08.2024, <https://www.geeska.com/en/understanding-somalilands-political-system>

²⁵ Geeska, Understanding Somaliland's political system, 05.08.2024, <https://www.geeska.com/en/understanding-somalilands-political-system>

²⁶ Generis Global Legal Services, A Comprehensive Overview of the Legal System in Somalia, 28.11.2024, <https://generisonline.com/a-comprehensive-overview-of-the-legal-system-in-somalia/>

²⁷ Open Factbook. Somalia, <https://openfactbook.org/countries/somalia/>

wiejskich, woli rozwiązywać spory za pomocą tych tradycyjnych mechanizmów niż poprzez formalny system sądowy.^[28]

KARA ŚMIERCI

W Somalii orzeka się i wykonuje karę śmierci. Kara śmierci może być zasądzona za przestępstwa pospolite. Poza zabójstwem z premedytacją, obowiązujący w Somalii kodeks karny przewiduje karę śmierci za szereg przestępstw politycznych, w tym szpiegostwo i działanie na szkodę integralności, niepodległości lub jedności państwa somalijskiego, a także za szereg przestępstw zagrażających bezpieczeństwu publicznemu, nawet jeśli nie skutkują śmiercią. Ponadto wojskowy kodeks karny dopuszcza karę śmierci za gwałt. Śmiercią karane są również przestępstwa związane z terroryzmem.^[29] Procesy są zazwyczaj przeprowadzane bez żadnych gwarancji praworządności. Według ostatniego opublikowanego przez Amnesty International raportu, w całym 2025 r. w Somalii skazano na karę śmierci co najmniej 13 osób i wykonano co najmniej 17 egzekucji, natomiast w 2024 r. wykonano co najmniej 34 egzekucje i zapadło co najmniej 17 wyroków skazujących.^{[30][31]}

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

ANALIZA STATYSTYCZNA

Według danych ACLED, w Somalii w wyniku różnego rodzaju incydentów związanych z naruszeniem bezpieczeństwa, zginęło łącznie (tj. nie tylko cywilów, lecz także bojowników, żołnierzy, członków innych służb itd.): w 2024 r. 5 445 osób, natomiast do 10 października 2025 r. odnotowano 8 136 ofiar śmiertelnych.^[32] Dane ACLED za okres do 24 lipca 2026 r. wskazują na ok. 4 000 ofiar śmiertelnych.^[33]

W 2025 r. sytuacja bezpieczeństwa w Somalii relatywnie się pogorszyła. Najwięcej ofiar poniosło śmierć w wyniku bezpośrednich starć między wojskiem, a bojownikami nielegalnych ugrupowań zbrojnych, a także w wyniku ataku dronów. Najwięcej ofiar odnotowano w regionach: Dolne Shabelle, Środkowe Shabelle, Hiraan. Stosunkowo bardziej bezpieczne były regiony północne, położone na terenie Somalilandu, natomiast nowe ognisko konfliktu pojawiło się na terenie Puntlandu, w regionie Bari. Dane ACLED za pierwsze miesiące 2026 r. nie wskazują na jakieś znaczące zmiany, sytuacja pozostaje podobna do tej z 2025 r.^[34]

²⁸ Geeska, Understanding Somaliland's political system, 05.08.2024, <https://www.geeska.com/en/understanding-somalilands-political-system>

²⁹ World Coalition Against Death Penalty, The Advocates for Human Rights, The Coalition of Somali Human Rights Defenders, Somalia's Compliance with The International Covenant on Civil and Political Rights: The Death Penalty, 05.02.2024 https://www.theadvocatesforhumanrights.org/International_Submissions/A/Index?id=468

³⁰ Amnesty International, Death sentences and executions 2024, 08.04.2024, <https://www.amnesty.org/en/documents/act50/8976/2025/en/>

³¹ Amnesty International, Death sentences and executions 2025, 18.05.2026, <https://www.amnesty.org/en/documents/ACT50/0778/2026/en/>

³² ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Somalia, data 01.01.2024-10.10.2025, dane pobrano 15.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

³³ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), Number of reported fatalities by country-year, 24.07.2026, <https://acleddata.com/aggregated/number-reported-fatalities-country-year>

³⁴ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Somalia, data 01.01.2024-10.10.2025, dane pobrano 15.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

CHARAKTERYSTYKA SYTUACJI BEZPIECZEŃSTWA

Konflikt w Somalii toczy się nieprzerwanie od lat 80. XX w. Początkowo był spowodowany recesją gospodarczą i coraz bardziej autorytarnymi rządami dyktatora Mohammeda Siada Barre. W 1991 r. rebelianci obalili dyktatora, lecz natychmiast wszczęli między sobą wojnę o władzę i podział zasobów. Od tego czasu miało miejsce kilka obcych interwencji zbrojnych, w tym amerykańska, etiopska i kenijska^[35] oraz międzynarodowe misje pokojowe, delegowane przez Unię Afrykańską: African Union Mission in Somalia (AMISOM) (2007-2022), AU Transition Mission in Somalia (ATMIS) (2022-2024), a od 2025 r. rozpoczęła się misja wojskowa o nazwie **Support and Stabilization Mission in Somalia (AUSSOM)**. Ponadto, od 1 listopada 2024 r. działa w Somalii misja ONZ - **United Nations Transitional Assistance Mission in Somalia (UNTMIS)**, która zastąpiła wcześniejszą misję polityczną **UNSOM**. Od kwietnia 2025 r. w Somalii stacjonuje również 400 osobowy kontyngent wojsk tureckich, z którym Somalia podpisała umowę o współpracy. W walki wewnętrzne zaangażowana jest również **Somalijska Armia Narodowa**. Puntland i Somaliland posiadają swoje struktury wojskowe. Obecnie głównym zadaniem somalijskiego wojska jest zwalczanie nielegalnych ugrupowań zbrojnych, aktywnych na terenie kraju.^{[36][37]}

ZBROJNA PARTYZANTKA

Od 2006 r. w Somalii rozwija się islamistyczna partyzantka, w której główną rolę odgrywa ugrupowanie **Al-Shabaab (AS)**.^[38] Obecnie struktury Al-Shabaab kontrolują bezpośrednio lub częściowo niemal cały obszar południa Somalii (Somalii właściwej), poza stolicą Mogadiszu oraz niewielkimi skrawkami terenu na północy i w centrum ww. obszaru. Pod kontrolą grupy znajduje się większość terenów wiejskich, a także duża część małych miast. Na niektórych obszarach struktury administracyjne państwa oraz Al-Shabaab funkcjonują równolegle.^[39]

W 2022 r. doszło do zaostrzenia sytuacji, gdyż wojska rządowe przeprowadziły ofensywę na pozycje AS, starając się pozyskać wsparcie oddziałów samoobrony subklanów Hawije (Abgal i Habar Gedir). AS zwiększyło wówczas ilość zamachów za pomocą drogowych min i zasadzek. Jednocześnie rząd zdołał wyprzeć AS z dużych połaci kraju, głównie położonych w środkowej Somalii.^[40] Na jesieni 2023 r. walki toczyły się ze zmiennym szczęściem, ze względu na chwiejne poparcie miejscowych klanów.^[41]

³⁵ Interia, Somalia: Szturm na "szkołę terrorystów". Dzieci uwolnione, 19.01.2018, https://fakty.interia.pl/swiat/news-somalia-szturm-na-szkole-terrorystow-dzieci-uwolnione,nld,2510755#utm_source=paste&utm_medium=paste&utm_campaign=firefox

³⁶ EUAA (European Union Agency for Asylum), Somalia; Major political, security, and humanitarian developments, 13.08.2025, https://coi.euaa.europa.eu/administration/easo/PLib/2025_08_EUAA_COI_Query_Response_Q24_Somalia_Major_political_security_and_humanitarian_developments.pdf

³⁷ Open Factbook. Somalia, <https://openfactbook.org/countries/somalia/>

³⁸ Counter Terrorism Project, Al-Shabab, <https://www.counterextremism.com/threat/al-shabab>

³⁹ EUAA (European Union Agency for Asylum), Somalia; Security situation, 05.2026, https://coi.euaa.europa.eu/administration/easo/PLib/2026_05_EUAA_COI_Report_Somalia_Security_Situation.pdf

⁴⁰ ICG (International Crisis Group), Sustaining Gains in Somalia's Offensive against Al-Shabaab, 21.03.2023, <https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/somalia/b187-sustaining-gains-somalias-offensive-against-al-shabaab>

⁴¹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), Situation Update September 2023, Somalia: The Government and al-Shabaab Vie for the Support of Clan Militias, 15.09.2023, <https://acleddata.com/2023/09/15/somalia-situation-update-september-2023-the-government-and-al-shabaab-vie-over-the-support-of-clan-militias/>

Jednak od 2024 r. AS nasiliło akcje przeciwko somalijskim siłom bezpieczeństwa oraz bazom i żołnierzom ATMIS w odpowiedzi na operacje wojska przeciwko bojownikom AS. AS zdołało odzyskać niektóre utracone wcześniej pozycje.^{[42][43][44]} Na początku 2025 r. walki toczyły się głównie w Dolnym i Środkowym Shabelle oraz Hiiranie, przy czym armia rządowa zaczęła ponosić znaczące straty i duże obszary wyzwolone od 2022 r. wpadły znowu pod kontrolę AS.^[45] Niemniej jednak, w drugiej połowie 2025 r. ofensywa AS zwolniła, a organizacja nie zdecydowała się na podbój innych ziem niż te, które zajmowała przed 2022 r.^[46]

AS jest cały czas zdolne do przeprowadzania ataków przeciwko rządowi, siłom międzynarodowym, cywilom i firmom, w tym dokonując zamachów na obiekty handlowe, takie jak bazy w Mogadiszu. Grupa posiada swoje służby zwiadowcze (*amniyat*) na terenach kontrolowanych przez rząd, co utrudnia zwalczanie jej wpływów.^{[47][48]}

Oddziały **Państwa Islamskiego (ISIS)** w Somalii stacjonują głównie w **Puntlandzie**. Tam też rekrutują nowych członków,^[49] w tym także spośród uchodźców z innych krajów, w tym w szczególności Somalijszyków.^[50] Ataki dokonywane przez ISIS w Somalii wymierzone są głównie w struktury i jednostki rządowe, jak też siły międzynarodowe. Motywem działań ISIS jest przede wszystkim obalenie władz centralnych i wprowadzenie własnych rządów, a także prawa islamskiego – szariat. ^[51] Według Jamestown Foundation, rola ISIS osłabła, gdy w amerykańskim nalocie na górskie obszary Puntlandu 26 stycznia 2023 r. zginął prawdopodobnie Bilal Al-Sudani, jeden z głównych strategów somalijskiego odgałęzienia organizacji.^[52] Amerykańskie naloty przeciw ISIS miały miejsce także w ciągu 2025 r.^[53] Niekiedy w nalotach uczestniczą także siły zbrojne innych krajów, np. Zjednoczonych Emiratów Arabskich (ZEA).^[54]

⁴² ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), Situation Update May 2024; Somalia: Renewed counter-insurgency operations expected as al-Shabaab regroup, 31.05.2024, <https://acleddata.com/2024/05/31/somalia-situation-update-march-2024-renewed-counter-insurgency-operations-expected-as-al-shabaab-regroups/>

⁴³ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), Situation Update March 2024; Somalia: Al-Shabaab Regains Lost Territories Amid Run-up to State Elections, 28.03.2024, <https://acleddata.com/2024/03/28/somalia-situation-update-march-2024-al-shabaab-regains-lost-territories-amid-run-up-to-state-elections/>

⁴⁴ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), Situation Update April 2024; Somalia: Dispute Over Constitutional Amendment and Increased al-Shabaab Attacks, 25.05.2024, <https://acleddata.com/2024/04/26/somalia-situation-update-april-2024-dispute-over-constitutional-amendment-and-increased-al-shabaab-attacks/>

⁴⁵ EUAA (European Union Agency for Asylum), Somalia; Major political, security, and humanitarian developments, 13.08.2025, https://coi.europa.eu/administration/easo/PLib/2025_08_EUAA_COI_Query_Response_Q24_Somalia_Major_political_security_and_humanitarian_developments.pdf

⁴⁶ ICG (International Crisis Group), New Chapter, Same Stalemate: Somalia's War with Al-Shabaab, 30.06.2026, <https://www.crisisgroup.org/sites/default/files/2026-06/b212-somalia-al-shabaab.pdf>

⁴⁷ EUAA (European Union Agency for Asylum), Somalia; Security situation, 05.2026, https://coi.europa.eu/administration/easo/PLib/2026_05_EUAA_COI_Report_Somalia_Security_Situation.pdf

⁴⁸ UN Security Council, Report of the Panel of Experts pursuant to resolution 2713 (2023) submitted in accordance with resolution 2713 (2023)[S/2024/748], 28.10.2024, <https://undocs.org/S/2024/748>

⁴⁹ ICG (International Crisis Group), The Islamic State Threat in Somalia's Puntland State, 17.11.2016, <https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/somalia/islamic-state-threat-somalias-puntland-state>

⁵⁰ BBC News, Why Trump is on the warpath in Somalia, 06.02.2025, <https://www.bbc.com/news/articles/cyv4270gljpo>

⁵¹ ICG (International Crisis Group), The Islamic State Threat in Somalia's Puntland State, 17.11.2016, <https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/somalia/islamic-state-threat-somalias-puntland-state>

⁵² Jamestown Foundation, Bilal al-Sudani's Death Weakens Islamic State Influence in Somalia, Terrorism Monitor Volume: 21 Issue: 7, 31.03.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2089872.html>

⁵³ Long War Journal, US, UAE conducting airstrikes in northern Somalia, 26.08.2025, <https://www.longwarjournal.org/archives/2025/02/us-uae-conducting-airstrikes-in-northern-somalia.php>

⁵⁴ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), Situation Update March 2024; Somalia: Al-Shabaab Regains Lost Territories Amid Run-up to State Elections, 28.03.2024, <https://acleddata.com/2024/03/28/somalia-situation-update-march-2024-al-shabaab-regains-lost-territories-amid-run-up-to-state-elections/>

Na terenie Somalii działają także inne organizacje islamistyczne jak **Ahl al-Sunna wal-Jama'a**, w tym także związane z **Państwem Islamskim**. Obecność tej organizacji odnotowano w regionie **Galmudug (Galguduud i Mudug)**, **Hiiraan i Bari**.^[55]

KONFLIKTY WEWNĘTRZNE

Khatumo State / The North Eastern State. Somaliland pozostaje od dawna w sporze terytorialnym z Puntlandem o kontrolę nad terytoriami Sool i Sanaag, a także częścią regionu Togdheer, znajdującymi się na styku tych dwóch regionów.^[56] W lutym 2023 r. wybuchły walki w północnym, granicznym mieście Las Anod między siłami bezpieczeństwa Somalilandu i lokalnymi bojówkami klanu Dhulbahante. Starszyzna klanowa przejęła władzę w mieście i ogłosiła, że nie zamierza podlegać zwierzchnictwu Somalilandu ani Puntlandu, lecz zamierza podporządkować się władzom federalnym Somalii. Spotkało się to z gwałtowną reakcją władz Somalilandu, które nakazały pacyfikację miasta. Walki trwały kilka dni, jednak siły Somalilandu nie zdołały przejąć kontroli nad miastem. Następnie w połowie lutego 2023 r. ogłoszono jednostronne zawieszenie broni i negocjacje pokojowe ze starszyzną klanu Dhulbahante. Starszyzna ogłosiła jednak, że żadne rozmowy nie będą możliwe, dopóki Somaliland nie wycofa wojsk z miasta.^[57] Według agencji Al Jazeera, do końca kwietnia 2023 r. w Las Anod zginęło ponad 350 osób, a 1800 zostało rannych. Starcia spowodowały także masowe przemieszczenia ludności.^[58] Starszyzna klanu Dhulbahante ogłosiła powstanie w Las Anod autonomicznej administracyjnie jednostki o nazwie **SSC-Khatumo (SSC-K)**. W październiku 2023 r. rząd federalny poparł niezależność SSC Khatumo, w skład której weszły części regionu Sanaag, Sool i Cayn, leżące na granicy z Puntlandem. W lutym 2025 r. region ogłosił Konstytucję,^[59] a w lipcu 2025 r. w Las Anod odbyła się konferencja, dotycząca przyłączenia do SSC-K kolejnych terenów, należących do regionu Sanaag. W lecie 2025 r. dochodziło kilkakrotnie do starć między siłami SSC-K, a wojskami Puntlandu na tym tle.^[60]

Bunt w Jubalandzie. W ciągu ostatnich kilku lat narastał także konflikt w regionie Gedo, między regionalną administracją z siedzibą w Kismayo i siłami lojalnymi wobec niej, a siłami federalnymi rozmieszczonymi w regionie. Obecnie kontrola nad głównymi miastami regionu jest podzielona między siły popierające Mogadiszu i wojska Jubalandu. Latem 2025 r. wybuchły starcia w pobliżu kompleksu administracji regionalnej i innych kluczowych miejsc w Beled Hawo.^[61]

Stan South West. W 2026 r. doszło także do napięć między rządem regionalnym prowincji South West a rządem federalnym. 30 marca 2026 r. somalijskie siły federalne wkroczyły do Baidoa, największego miasta południowo-zachodniego stanu

⁵⁵ UN Security Council, Situation in Somalia. Report of the Secretary-General, S/2021/944, 11.11.2021, https://unsom.unmissions.org/sites/default/files/sq_report_on_somalia_11_november_2021.pdf

⁵⁶ EUAA (European Union Agency for Asylum), Somalia: Security Situation (February 2023), 23.02.2023, <https://euaa.europa.eu/publications/somalia-security-situation-february-2023>

⁵⁷ Al Jazeera, What's driving conflict in the disputed Somali city of Las Anod? 20.02.2023, <https://www.aljazeera.com/news/2023/2/20/whats-driving-conflict-in-the-disputed-somali-city-of-las-anod>

⁵⁸ People Dispatch, Dozens more killed defending unionist city of Las Anod from separatist Somaliland, 06.04.2023, <https://peoplesdispatch.org/2023/04/06/dozens-more-killed-defending-unionist-city-of-las-anod-from-separatist-somaliland/>

⁵⁹ Ithy, SSC-Khatumo, <https://ithy.com/article/ssc-khatumo-overview-3y7kjq58>

⁶⁰ EUAA (European Union Agency for Asylum), Somalia; Major political, security, and humanitarian developments, 13.08.2025, https://coi.euaa.europa.eu/administration/easo/PLib/2025_08_EUAA_COI_Query_Response_Q24_Somalia_Major_political_security_and_humanitarian_developments.pdf

⁶¹ EUAA (European Union Agency for Asylum), Somalia; Major political, security, and humanitarian developments, 13.08.2025, https://coi.euaa.europa.eu/administration/easo/PLib/2025_08_EUAA_COI_Query_Response_Q24_Somalia_Major_political_security_and_humanitarian_developments.pdf

kraju, i obaliły regionalnego prezydenta **Abdiaziza Lafta-Gareena**. Wtargnięcie nastąpiło po tygodniach narastających napięć między przywódcą regionu a stolicą, których powodem były zbliżające się wybory. Pod koniec marca 2026 r. Lafta-Gareen, sprzeciwiając się planom wyborczym Mogadyszu, pospiesznie zorganizował własną przedterminową reelekcję. W odpowiedzi prezydent Somalii, Hassan Sheikh Mohamud, rozkazał wysłanie wojska. Większość sił Lafta-Gareen zdecydowała się wycofać zamiast walczyć. 30 marca 2026 r. Lafta-Gareen ogłosił rezygnację i poleciał do Nairobi.^[62] W mieście nie doszło do aktów masowej przemocy, choć miały miejsce niewielkie starcia. Usługi publiczne zostały poważnie zakłócone – szkoły, szpitale, centra zdrowia dla matek i dzieci oraz lokalne firmy zostały tymczasowo zamknięte, co ograniczyło dostęp do niezbędnych usług i środków do życia. W regionie odnotowano wewnętrzne przesiedlenia.^[63]

RYWALIZACJA KLANOWA

Jednym z głównych czynników destabilizujących sytuację w Somalii jest rywalizacja klanowa. Przynależność do klanu głównego, subklanów, klanów mniejszościowych kast lub mniejszości etnicznych definiuje rolę jednostki w społeczeństwie. Klany rywalizują ze sobą, jak również z nielegalnymi organizacjami zbrojnymi oraz krajowymi siłami zbrojnymi o wpływy i zasoby, zawierając luźne taktyczne sojusze z nimi lub między sobą. Rywalizacja klanowa jest źródłem lokalnych sporów o ziemię i krwawej zemsty, a klany często posiadają swoje bojówki.^[64]

W Somalii może dochodzić również do przypadków przemocy między wspólnotami lokalnymi lub klanami na tle rywalizacji o zasoby, takie jak woda lub dostęp do pastwisk.^[65]

USTAWODAWSTWO SPECJALNE

Brak informacji na temat ustawodawstwa specjalnego, obowiązującego na terenie Somalii. Jednak władze niektórych regionów mogą ogłaszać godzinę policyjną w wybranych okresach czasu lub na stałe.^[66]

SYTUACJA LUDNOŚCI CYWILNEJ

ANALIZA STATYSTYCZNA

Według danych ACLED, w 2024 r. w Somalii odnotowano 473 ofiary cywilne, natomiast do października 2025 r. odnotowano 427 cywilnych ofiar przemocy. Dane szczegółowe za 2026 r. nie są obecnie dostępne. Najwięcej osób zginęło

⁶² ICG (International Crisis Group), Somali Government Topples State Leader as Electoral Dispute Escalates, 31.03.2026, <https://www.crisisgroup.org/anb/africa/somalia/somali-government-topples-state-leader-electoral-dispute-escalates>

⁶³ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Protection and Solutions Monitoring; Flash Alert #12; April 2026; Over 50,000 People Displaced Following Political Escalation in Baidoa, South-West State, 01.04.2026, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/121816>

⁶⁴ EUAA (European Union Agency for Asylum), Somalia; Security situation, 05.2026, https://coi.euaa.europa.eu/administration/easo/PLib/2026_05_EUAA_COI_Report_Somalia_Security_Situation.pdf

⁶⁵ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Somalia; Protection and Solution Monitoring; Flash Alert 21; December 2024, 31.12.2024, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/113492>

⁶⁶ SL Reporter, Government imposes charges in Erigavo after deadly clashes, 27.11.2024, <https://somalilandreporter.com/2024/11/27/government-imposes-charges-in-erigavo-after-deadly-clashes/>

w bezpośrednich, celowych zamachach. Dotyczy to zwłaszcza członków administracji rządowej i pracowników służb bezpieczeństwa, także masowych ofiar zamachów terrorystycznych. W ciągu ostatniego roku najbardziej niebezpiecznymi regionami dla cywilów był region Banaadir, ze stolicą w Mogadiszu i Dolne Shabelle.^[67]

Najwięcej ofiar cywilnych spowodowała działalność ugrupowania Al-Shabaab, pozostałe ofiary przypisuje się wojskom somalijskim, klanowym bojówkom i innym niezidentyfikowanym oddziałom zbrojnym. Przeważają liczne ataki o niewielkiej skali, brak jest doniesień o celowych masowych zbrodniach, popełnianych obecnie na terenie Somalii. Ludności stolicy kraju, Mogadiszu, w największym stopniu zagrażają samobójcze zamachy terrorystyczne, które prowadzą do masowych, w większości przypadkowych ofiar, a także ataki na konkretne osoby.^[68]

ZAGROŻENIA DLA CYWILÓW ZWIĄZANE Z KONFLIKTEM ZBROJNYM

DZIAŁANIA WOJENNE

Działania zbrojne i starcia między somalijską armią a bojówkami AS powodują niekiedy śmierć cywilów, głównie jako przypadkowych ofiar. W 2024 r. i 2025 r., mimo prowadzonej przez somalijską armię ofensywy, odnotowano tylko pojedyncze ofiary.^[69]

9 lipca 2024 r. służby bezpieczeństwa Somalii zabiły pięciu cywilów w ostrzale moździerzowym w miejscowości Ballo w Dolnym Shabelle, kiedy pocisk omyłkowo uderzył w dom mieszkalny.^[70]

12 listopada 2024 r. siły rządowe przeprowadziły atak moździerzowy, a pociski uderzyły w budynki mieszkalne i autobus w miejscowości Dooweyne w Dolnym Shabelle. Zginęło kilka osób.

Zdarzało się również, że cywile ginęli w wyniku działań prowadzonych przez międzynarodowe lub zagraniczne siły zbrojne. 10 marca 2025 r. w nalocie lotnictwa ZEA (w koordynacji z wojskiem Puntlandu) na kryjówki Państwa Islamskiego zginęło 9 przypadkowych osób – rodzina pasterzy, zamieszkujących niedaleko miasta Qandala (region Bari), a 12 marca 2025 r. w wyniku amerykańskiego ostrzału śmierć ponieśli rolnicy na farmie w miejscowości Jambaluul w Dolnym Shabelle.^[71]

⁶⁷ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Somalia, Civilians, 01.01.2024-10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁶⁸ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Somalia, Civilians, 01.01.2024-10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁶⁹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Somalia, Civilians, 01.01.2024-10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁷⁰ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Somalia, Civilians, 01.01.2024-10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁷¹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Somalia, Civilians, 01.01.2024-10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

DZIAŁANIA PARTYZANCKIE

Ataki oddziałów partyzanckich Al-Shabaab były główną przyczyną śmierci cywilów. Miały one charakter zasadzek na konwoje pojazdów, podkładania bomb przydrożnych i min, ataków na konkretne osoby, zwykle przedstawicieli rządu. Niekiedy ataki powodowane były konfliktami klanowymi, próbą wymuszenia podatku, lub oskarżeniami o współpracę z rządem lub siłami amerykańskimi. W miejscowościach pod kontrolą AS, dokonywano publicznych egzekucji na osobach, które uważano za wrogów organizacji. Ataki miały charakter rozproszony i jednorazowo powodowały nieliczne ofiary, ale poprzez swoją systematyczność stanowiły poważne zagrożenie dla cywilów na obszarze ogarniętym rebelią. W 2024 r. w atakach przypisywanych Al-Shabaab zginęło 269 osób, a w 2025 r. do października – 143, najwięcej w Dolnym Shabelle i Banadir (także w Mogadiszu).^[72]

DZIAŁANIA ODWETOWE

Działania odwetowe armii somalijskiej, skierowane w ludność cywilną, należały do rzadkości i nie przybierały masowych rozmiarów. Najczęściej wiązały się z nadużywaniem przemocy na posterunkach kontrolnych w strefie walk. Niekiedy jednak wymierzone były w miejscowych wspierających Al-Shabaab.

Przykładowo, 18 stycznia 2024 r. siły rządowe w miejscowości Farsolley w Dolnym Shabelle zabiły czterech cywilów w trakcie działań wojskowych przeciw Al-Shabaab.

7 kwietnia 2024 r. policjant zastrzelił starszą kobietę i chłopaka w miejscowości Xaawo Cabdi w Dolnym Shabelle. Przyczyną zdarzenia był fakt, iż chłopcy obrzucili policjanta kamieniami.^[73]

SYTUACJA HUMANITARNA W STREFACH KONFLIKTU ZBROJNEGO

Konflikt nie tylko powoduje ofiary śmiertelne wśród ludności cywilnej, lecz także niszczy cywilną infrastrukturę i uniemożliwia jej odbudowę, ogranicza bezpieczeństwo żywnościowe, osłabia system edukacyjny, a także powoduje wewnętrzne przesiedlenia. W szczególnie trudnej sytuacji są osoby mieszkające na obszarach, gdzie często podkładane są przydrożne miny i ładunki wybuchowe, a także mieszkańcy terenów kontrolowanych przez AS. Rocznie notuje się kilkadziesiąt ataków na konwoje z pomocą humanitarną.^[74]

AS atakuje i niszczy studnie, nabrzeże rzeki Shabelle, mosty, domy mieszkalne, infrastrukturę komunikacyjną oraz szkoły. Ataki te są dokonywane w ramach zemsty za ofensywę wojsk somalijskich i międzynarodowych wobec grupy.^[75]

Dostęp do pomocy humanitarnej dla osób potrzebujących jest poważnym wyzwaniem ze względu na brak bezpieczeństwa, przeszkody biurokratyczne

⁷² ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Somalia, Civilians, 01.01.2024-10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁷³ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Somalia, Civilians, 01.01.2024-10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁷⁴ EUAA (European Union Agency for Asylum), Somalia: Security Situation (February 2023), 23.02.2023, <https://euaa.europa.eu/publications/somalia-security-situation-february-2023>

⁷⁵ EUAA (European Union Agency for Asylum), Somalia: Security Situation (February 2023), 23.02.2023, <https://euaa.europa.eu/publications/somalia-security-situation-february-2023>

i konflikty.^[76] Pracownicy organizacji humanitarnych są regularnie narażeni na bezpośrednią lub pośrednią przemoc – od 2024 r. odnotowano co najmniej 7 przypadków przemocy wobec pracowników organizacji humanitarnych.^[77]

Na terenach kontrolowanych przez AS dostęp do pomocy humanitarnej jest ograniczony, jednak w ostatnim czasie grupa coraz częściej zezwala organizacjom pomocowym wchodzić na obszary pod jej kontrolą. W styczniu 2026 r., w obliczu kolejnej suszy, ogłoszono powołanie komitetu ds. koordynacji działań pomocowych.^[78]

ZAGROŻENIA DLA CYWILÓW NIEZWIĄZANE Z KONFLIKTEM ZBROJNYM

TERRORYZM

Na terenach pod kontrolą rządu, gdzie nie toczą się starcia z AS, często dochodzi do zamachów terrorystycznych. Organizacja posługuje się terroryzmem jako metodą walki, a jej bojownicy dokonują zamachów samobójczych i podkładają ładunki wybuchowe, również pod cele cywilne. Często także dokonują egzekucji osób, które postrzegają jako zdrajców, czyli pracowników rządowych, służb bezpieczeństwa i administracji. Ataki te często mają miejsce poza strefą kontroli AS, głównie w Mogadiszu i innych większych miastach.^[79]

Przykłady:

14 lipca 2024 r. eksplodujący ładunek wybuchowy zabił 9 cywilów, oglądających mecz piłkarski, w kafejce hotelowej w Mogadiszu. Wśród zabitych i rannych byli urzędnicy państwowi.

17 sierpnia i 17 października 2024 r. Al-Shabaab zorganizował dwa kolejne zamachy w kawiarniach Mogadiszu, uczęszczanych przez żołnierzy i policję. W każdym z nich zginęło co najmniej 8 osób, w tym właściciele i przypadkowe osoby.^[80]

11 marca 2025 r. AS podłożyło bombę w hotelu w Belet Weyne w Hiiraan, w którym odbywało się zebranie starszyny klanu Gaaljecel i oficerów wojska z tego samego klanu. Zginęło co najmniej 14 cywilów, w tym przynajmniej 4 znaczących liderów klanowych.^[81]

18 maja 2025 r. zamachowcy samobójcy wysadzili wojskowe baraki w dzielnicy Hodan w Mogadiszu. Celem ataku była kolejka chętnych, którzy chcieli zgłosić się do

⁷⁶ UN Security Council, Situation in Somalia - Report of the Secretary-General[S/2024/698], 27.09.2024, <https://undocs.org/S/2024/698>

⁷⁷ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Somalia, Civilians, 01.01.2024-10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁷⁸ ICG (International Crisis Group), New Chapter, Same Stalemate: Somalia's War with Al-Shabaab, 30.06.2026, <https://www.crisisgroup.org/sites/default/files/2026-06/b212-somalia-al-shabaab.pdf>

⁷⁹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Somalia, Civilians, 01.01.2024-10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁸⁰ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Somalia, Civilians, 01.01.2024-10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁸¹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Somalia, Civilians, 01.01.2024-10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025 <https://acleddata.com/data-export-tool>

armii. Zginęły 22 osoby, w tym 15 rekrutów, 7 cywilów oraz zamachowiec, a 15 osób zostało rannych. AS ogłosiło, że zginęło co najmniej 30 osób.^[82]

POZAPRAWNE EGZEKUCJE, UPROWADZENIA, POGROMY

Niekiedy bojówki klanowe porywają osoby cywilne, jako przejaw zemsty klanowej albo w celu wymuszenia ustępstw na administracji lokalnej.^[83]

Na przestrzeni 2024 r. doszło do konfliktu między klanami w wiosce Jiicboor, w regionie Mudug, który przerodził się w starcia międzyklanowe pod koniec grudnia 2024 r. Zginęła jedna osoba, kilka zostało rannych, ale przemoc doprowadziła do wysiedlenia kilku tysięcy osób z tego regionu.^[84] Starcia międzyklanowe miały miejsce także w Somalilandzie, w regionie Togdher.^[85]

Do samosądów na tle klanowym doszło także w regionie Galgaduud. Bojówki klanu Marehan Wagardhac zaatakowały pasterzy z klanu Habar Gedir Sacad. Motywem była zemsta klanowa. Zginęło co najmniej 9 osób, a 15 zostało rannych.^[86]

PRZEMOC STOSOWANA W TRAKCIE DEMONSTRACJI I PROTESTÓW

W Somalii dość często dochodzi do protestów i demonstracji, niektóre z nich mają gwałtowny przebieg i towarzyszą im interwencje sił porządkowych. Na przestrzeni 2024 r. w osobnych incydentach zginęło w sumie 6 osób, a w 2025 r. – 7.^[87]

PRZESTĘPCZOŚĆ ZORGANIZOWANA

Przestępczość na terenie Somalii jest bardzo rozpowszechniona, a ponadto bardzo często działalność partyzancka splata się z działaniami sensu stricte przestępczymi, jak kradzieże i wymuszenia. W dużych miastach, szczególnie w Mogadiszu, gdzie jest wielu młodych ludzi bez perspektyw, powstają gangi. Najbardziej znany jest gang **Ciyaal Weero**. Działania władz, mające na celu ograniczenie działalności gangów prowadzą często do pozaprawnych zabójstw i egzekucji.^[88]

Urzednicy państwowi są zaangażowani w zorganizowaną działalność przestępczą, taką jak sprzeniewierzenie pomocy międzynarodowej, opodatkowywanie przepływów i nadzorowanie nielegalnych działań w zamian za łapówki. Przestępcze biznesy, grupy, klany i milicje przeniknęły na wszystkie szczeble państwa. Korupcja organów celnych i straży granicznej ułatwiają przemyt, a drobni handlarze, głównie zubożałe kobiety, są zmuszani do płacenia łapówek, aby uniknąć konfiskaty towarów. Zagraniczne podmioty w Somalii są zaangażowane w szereg nielegalnych działań,

⁸² ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Somalia, Civilians, 01.01.2024-10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁸³ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Somalia, Civilians, 01.01.2024-10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁸⁴ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Somalia; Protection and Solution Monitoring; Flash Alert 21; December 2024, 31.12.2024, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/113492>

⁸⁵ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Somalia; Protection and Solutions Monitoring Network (PSMN); Flash Alert #18; November 2024, 05.11.2024, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/112279>

⁸⁶ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Somalia, Civilians, 01.01.2024-10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁸⁷ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Somalia, Civilians, 01.01.2024-10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁸⁸ EUAA (European Union Agency for Asylum, Somalia: Security Situation (February 2023), 23.02.2023, <https://euaa.europa.eu/publications/somalia-security-situation-february-2023>

w tym handel ludźmi i bronią, eksploatację zasobów naturalnych i ingerencję polityczną.^[89]

PRAWNE I PRAKTYCZNE ASPEKTY DOTYCZĄCE ZMIANY MIEJSCA POBYTU

PRZEPISY REGULUJĄCE SWOBODĘ PRZEMIESZCZANIA SIĘ

Tymczasowa konstytucja federalna stanowi, że wszystkie osoby legalnie przebywające w kraju mają prawo do swobodnego przemieszczania się, wyboru miejsca zamieszkania i opuszczenia kraju. Swoboda przemieszczania się była i jest jednak ograniczona na niektórych obszarach.^[90]

Punkty kontrolne zainstalowane na terenie całego kraju przez siły rządowe, siły międzynarodowe, zbrojne bojówki, klany, frakcje oraz organizacje terrorystyczne w znacznym stopniu utrudniają swobodę przemieszczania się ludności cywilnej wewnątrz kraju. Na posterunkach dochodzi ponadto do różnego rodzaju przestępstw, jak wymuszenia, grabieże, molestowanie i innego rodzaju przemocy. Częste ataki różnego rodzaju zbrojnych ugrupowań na personel humanitarny ograniczają dostarczanie pomocy osobom najbardziej potrzebującym (zwłaszcza w południowych i centralnych regionach kraju).^{[91][92]}

Poszczególne, samozwańcze jednostki administracyjne nakładają swoje własne regulacje, dotyczące przemieszczania się. **Somaliland** uważa się za niepodległe państwo i wydaje swoim obywatelom własne paszporty. Aby przekroczyć granicę z Somalilandem trzeba mieć z kolei paszport własnego kraju. Dotyczy to także mieszkańców innych regionów Somalii. Dodatkowo, muszą oni mieć wizę. Wiza może być wydawana w placówkach dyplomatycznych Somalilandu, on-line lub przy wjeździe do tego kraju / regionu. Trzeba mieć powód wjazdu lub zaproszenie, w przeciwnym razie władze mogą odmówić wydania wizy. Osoby podróżujące liniami lotniczymi, np. etiopskimi, muszą mieć wizę przed wylotem. W samej Hargeissie nie są wymagane szczególne formalności, aby się osiedlić lub zacząć pracę. Bardziej istotne jest wsparcie klanu lub lokalnej społeczności.^[93]

MIGRACJE WEWNĘTRZNE

Różnego rodzaju zagrożenia występujące w Somalii powodują od lat masowe ruchy ludności. Według szacunków z 2023 r. już niemal połowa ludności Somalii zamieszkuje obszary miejskie, z czego największy jest stołeczny region Mogadyszu

⁸⁹ Africa Organized Crime Index, Somalia 2023, <https://ocindex.enactafrica.org/Country/somalia>

⁹⁰ USDOS (US Department of State), 2023 Country Report on Human Rights Practices: Somalia, 23.04.2024, <https://www.ecoi.net/en/document/2107699.html>

⁹¹ HRW (Human Rights Watch), World Report 2024 - Somalia, 11.01.2024, <https://www.ecoi.net/en/document/2103135.html>

⁹² USDOS (US Department of State), 2023 Country Report on Human Rights Practices: Somalia, 23.04.2024, <https://www.ecoi.net/en/document/2107699.html>

⁹³ EUAA (European Union Agency for Asylum), Somalia; Major political, security, and humanitarian developments, 13.08.2025, https://coi.euaa.europa.eu/administration/easo/PLib/2025_08_EUAA_COI_Query_Response_Q24_Somalia_Major_political_security_and_humanitarian_developments.pdf

(2,6 mln osób) oraz stolica Somalilandu – Hargeissa (1,1 mln). Ludność miejska przyrasta w bardzo szybkim tempie, co roku powiększając się o 4,2%.^[94]

Ludność napływowa osiedla się głównie na przedmieściach Mogadiszu, w tym przeważnie przy drogach wylotowych z miasta. Osiedla wzdłuż tych dróg ciągną się czasem na przestrzeni 30 km od miasta. Z czasem część bardziej zaradnych osób przesiedla się bliżej centrum, by łatwiej im było znaleźć pracę, jednak inni żyją w tymczasowych osiedlach latami. Osiedla te często mają charakter małych miasteczek z meczetami, restauracjami, sklepami i aptekami, jednak administracyjnie ich status jest nieuregulowany, a mieszkańcy nie mają praw własności. Tereny te nie podlegają również jurysdykcji miasta Mogadiszu, ani władzom regionalnym, dlatego bardzo często tereny te pozbawione są usług publicznych. Z czasem jednak niektóre z dzielnic są włączane formalnie do miasta. Mieszkańcy przedmieść najczęściej należą do najuboższych społeczności rolniczych, do ludów bantu, które nie mają wsparcia ze strony swoich klanów.^[95]

WEWNĘTRZNI UCHODźCY

Według UNHCR, na początku 2026 r. zarejestrowanych było w Somalii 3,3 mln uchodźców wewnętrznych.^[96] Dla porównania, pod koniec 2024 r. takich osób było ok. 3,9 mln.^[97]

W pierwszym kwartale 2025 r. z powodu zagrożenia bezpieczeństwa wysiedlonych zostało 93 tys. osób. Najwięcej osób z powodu konfliktu opuściło region Środkowe i Dolne Shabelle, Bari, zaś najwięcej przybyszów zarejestrowano w regionie Banaadir (Mogadiszu) i Bari (Puntland). Generalnie wysiedlenia w mniejszej lub większej skali odnotowano właściwie w całej Somalii.^[98] W analogicznym okresie 2026 r. wysiedlenia z powodu konfliktu wyniosły 10 tys. osób, głównie w dystrykcie Balcad, jednak główną przyczyną przesiedleń w 2026 r. była susza. Dotknęła ona ponad 470 tys. osób, głównie w miejscowościach w środkowej Somalii.^[99]

Głównymi przyczynami przesiedleń w Somalii są katastrofy naturalne, przede wszystkim susza, lecz w mniejszym stopniu także konflikty między klanami oraz strach i ucieczka z terenów kontrolowanych przez Al-Shabaab. Większość przesiedleń ma charakter lokalny i ludność pozostaje w regionie pochodzenia.^[100]

Część z uchodźców wewnętrznych może przesiedlić się do stolicy Somalii – Mogadiszu,^[101] ale nie zawsze rozwiązanie to skutkuje poprawą sytuacji materialnej. Nie mają oni dostępu do ochrony zdrowia, nie mają praw własności, co naraża ich na

⁹⁴ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Somalia, 26.08.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/somalia/>

⁹⁵ TNH (The New Humanitarian (formerly IRIN News)), Weak state and clan politics leave Somalia's urban displaced in limbo, 20.08.2025, <https://www.thenewhumanitarian.org/2025/08/20/weak-state-clan-politics-leave-somaliaa-urban-displaced-limbo>

⁹⁶ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Somalia; Refugees and Internally Displaced People; March 2026, 04.2026, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/122348>

⁹⁷ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Regional Bureau for East, Horn of Africa, and the Great Lakes; Refugees, asylum-seekers, returnees and IDPs as of 31-Dec-24, 28.01.2025, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/114054>

⁹⁸ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Somalia; Protection and Solutions Monitoring Network (PSMN); Quarterly Report; January - March 2026, 25.06.2026, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/123070>

⁹⁹ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Somalia; Protection and Solutions Monitoring Network (PSMN); Quarterly Report; January - March 2026, 25.06.2026, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/123070>

¹⁰⁰ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Somalia; Protection and Solutions Monitoring Network (PSMN); Quarterly Report; January - March 2026, 25.06.2026, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/123070>

¹⁰¹ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Somalia; Internal Displacements Monitored by Protection & Solutions Monitoring Network (PSMN); June 2025, 09.08.2025, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/118004>

wysiedlenia. Panują ekstremalnie trudne warunki higieniczne. Szczególnie narażone na wszelkiego rodzaju zagrożenia, w tym na przemoc na tle seksualnym, są samotne kobiety. W osiedlach uchodźców brakuje policji, ścieżki są nieoświetlone, brakuje toalet.^{[102][103]}

W ostatnich latach w Mogadiszu często dochodziło do likwidacji nieformalnych osiedli, w wyniku których wewnętrzni uchodźcy po raz kolejny tracili dach nad głową. Brak kompleksowego planowania urbanistycznego i solidnych systemów prawnych stwarza możliwości wykorzystywania słabszych społeczności. Są to zazwyczaj ludzie, którzy przybyli do Mogadiszu ze wsi i nie mają odpowiednich kontaktów opartych na klanach, które są wpływowe w mieście. Większość eksmisji dokonywana jest przez prywatnych właścicieli lub w wyniku zawłaszczania ziemi przez polityków i osoby z dobrymi koneksjami. Ale wysiedlone gospodarstwa domowe, które osiedliły się w opuszczonych budynkach rządowych, są również usuwane, aby zrobić miejsce dla rozwoju nieruchomości.^[104] Przymusowe eksmisje przesiedleńców, mieszkających w nieformalnych osiedlach są kontynuowane i obejmują kilkadziesiąt tysięcy osób rocznie. Od maja do września 2024 r. co najmniej 30 000 osób zostało przymusowo wysiedlonych, z czego 64% w regionie Banaadir.^[105]

UCHODźCY W KRAJACH SĄSIEDNICH

Według danych z końca 2024 r., około 933 tys. Somalijszyków znalazło schronienie w sąsiednich krajach, głównie w Kenii i Etiopii, a także w Ugandzie i Jemenie.^{[106][107]}

W pierwszym kwartale 2026 r. nie odnotowano przymusowych migracji za granicę.^[108]

PODSUMOWANIE

Somalia jest federacyjną republiką parlamentarną. Z punktu widzenia prawa międzynarodowego, Somalia jest nadal jednym państwem, jednak de facto podzielona jest na trzy duże regiony: Somalię Południowo-Środkową (zarządzaną przez rząd federalny), quasi-autonomiczny Puntland (na północnym wschodzie kraju) oraz Somaliland (na północnym zachodzie), a także szereg mniejszych, w tym również kontrolowanych przez organizacje rebelianckie, włączając w to islamistyczną organizację Al-Shabaab. Ww. regiony, w tym Somaliland, roszczą sobie pretensje do

¹⁰² Internal Displacement Monitoring Center, Country Profile, Somalia, 14.05.2024, <https://www.internal-displacement.org/countries/somalia/>

¹⁰³ EUAA, Somalia: Security Situation (February 2023), 23.02.2023, <https://euaa.europa.eu/publications/somalia-security-situation-february-2023>

¹⁰⁴ TNH (The New Humanitarian (formerly IRIN News)), As Mogadishu's skyline transforms, the urban poor call for economic inclusion, 11.09.2025, <https://www.thenewhumanitarian.org/feature/2024/09/11/somalia-mogadishu-skyline-transforms-urban-poor-call-economic-inclusion>

¹⁰⁵ UN Security Council, Situation in Somalia - Report of the Secretary-General[S/2024/698], 27.09.2024, <https://undocs.org/S/2024/698>

¹⁰⁶ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Regional Bureau for East, Horn of Africa, and the Great Lakes; Refugees, asylum-seekers, returnees and IDPs as of 31-Dec-24, 28.01.2025, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/114054>

¹⁰⁷ UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), Regional Bureau for East, Horn of Africa, and the Great Lakes; Refugees, asylum-seekers, returnees and IDPs as of 31-May-24, 20.06.2024, https://www.ecoi.net/en/file/local/2111613/RB_EHAGL_Regional_Situations_Dashboard_as_of_31_May_2024.pdf

¹⁰⁸ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Somalia; Protection and Solutions Monitoring Network (PSMN); Quarterly Report; January - March 2026, 25.06.2026, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/123070>

niezależności, ale z punktu widzenia prawa międzynarodowego nie są uznawane za takie.

Ogólnie rzecz ujmując, konflikt zbrojny w Somalii ma charakter długotrwały, zaangażowanych w niego jest wielu aktorów, a ogniska przemocy występują w różnych regionach kraju. Obecnie jednak nie ma podstaw, aby uznać, że ludność cywilna jest narażona na powszechne zagrożenie życia. W ostatnich latach liczba cywilnych ofiar przemocy wynosiła około 400–500 osób rocznie w skali kraju zamieszkanego przez ok. 20 mln osób.

W 2026 r. odnotowano w Somalii wewnętrzne przemieszczenia ludności, głównie w południowej i środkowej części kraju. Jednak zdecydowana większość osób zmuszonych do opuszczenia swoich miejsc zamieszkania (niemal 0,5 mln) została przesiedlona w wyniku suszy. W tym samym czasie incydenty o charakterze zbrojnym zmusiły do ucieczki w inne miejsca kraju ok. 10 tys. osób. Zaznaczyć należy, że w Mogadiszu i innych miastach Somalii dochodzi do przymusowych wysiedleń wewnętrznych uchodźców, zamieszkujących przeważnie w nieformalnych osiedlach na obrzeżach miast.

ZASTRZEŻENIE

Niniejsze opracowanie tematyczne zostało przygotowane przez Wydział Informacji o Krajach Pochodzenia Urzędu do Spraw Cudzoziemców na potrzeby prowadzenia postępowań w sprawach o udzielenie ochrony międzynarodowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Opracowanie na temat sytuacji bezpieczeństwa może być pomocne w szczególności w sprawach rozpatrywanych w oparciu o **art. 15 pkt. 3 oraz art. 18 pkt. 1. Ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP z dn. 13 czerwca 2003 z późn. zmianami.**

Treść opracowania nie przesądza jednak o wyniku decyzji w indywidualnym postępowaniu administracyjnym, gdyż zawsze brana jest pod uwagę całość zgromadzonego materiału dowodowego i indywidualny charakter sprawy.

Informacje zamieszczone w niniejszym opracowaniu pochodzą w większości z publicznie dostępnych źródeł. Zostały one zebrane i opracowane przy zachowaniu zasady neutralności i obiektywizmu, a także z dołożeniem najwyższej staranności – tak, by odzwierciedlały aktualny w chwili publikacji opracowania stan wiedzy na prezentowany temat, a także pochodziły z różnych źródeł.

Terminologia użyta w niniejszym opracowaniu nie jest terminologią prawniczą. Określenia takie jak „prześladowanie”, „dyskryminacja”, „konflikt” itp. używane mogą być, za materiałami źródłowymi, w znaczeniu potocznym i nie są tożsame z definicjami podanymi w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Niniejsze opracowanie zawiera wyłącznie informacje, poglądy i opinie prezentowane przez autorów materiałów źródłowych. Oświadczenia i oceny zawarte w niniejszym opracowaniu nie są i nie mogą być uważane za oświadczenia i oceny własne Urzędu do Spraw Cudzoziemców. Niniejsze opracowanie nie jest także i nie może być uważane za jakąkolwiek deklarację polityczną polskich władz.

Urząd do Spraw Cudzoziemców nie ponosi odpowiedzialności prawnej za publikowane w opracowaniu treści ani nie jest zobowiązany do publikacji jego aktualizacji, a także nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania udostępnionych informacji.

Informujemy, że autorskie prawa majątkowe do niniejszego opracowania, w tym prawo do jego rozpowszechniania i publicznego udostępniania w Internecie, przysługują wyłącznie Urzędowi do Spraw Cudzoziemców (adres: ul. Koszykowa 16, 00-564 Warszawa; NIP: 5262548316; REGON: 017315012).

BIBLIOGRAFIA

1. ACCORD (Austrian Centre for Country of Origin and Asylum Research and Documentation), Ecol.net featured topic on Somalia: Security Situation, 04.12.2019, <https://www.ecoi.net/en/document/2020898.html>
2. ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Somalia, data 01.01.2024-10.10.2025, dane pobrano 15.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>
3. ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), Number of reported fatalities by country-year, 24.07.2026, <https://acleddata.com/aggregated/number-reported-fatalities-country-year>
4. ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), Situation Update September 2023, Somalia: The Government and al-Shabaab Vie for the Support of Clan Militias, 15.09.2023, <https://acleddata.com/2023/09/15/somalia-situation-update-september-2023-the-government-and-al-shabaab-vie-over-the-support-of-clan-militias/>
5. ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), Situation Update May 2024; Somalia: Renewed counter-insurgency operations expected as al-Shabaab regroup, 31.05.2024, <https://acleddata.com/2024/05/31/somalia-situation-update-march-2024-renewed-counter-insurgency-operations-expected-as-al-shabaab-regroups/>
6. ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), Situation Update March 2024; Somalia: Al-Shabaab Regains Lost Territories Amid Run-up to State Elections, 28.03.2024, <https://acleddata.com/2024/03/28/somalia-situation-update-march-2024-al-shabaab-regains-lost-territories-amid-run-up-to-state-elections/>
7. ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), Situation Update April 2024; Somalia: Dispute Over Constitutional Amendment and Increased al-Shabaab Attacks, 25.05.2024, <https://acleddata.com/2024/04/26/somalia-situation-update-april-2024-dispute-over-constitutional-amendment-and-increased-al-shabaab-attacks/>
8. Africa Organized Crime Index, Somalia 2023, <https://ocindex.enactafrica.org/Country/somalia>
9. Al Jazeera, Somaliland rejects talk of unification with Somalia after Museveni comment, 25.09.2023, <https://www.aljazeera.com/news/2023/9/25/somaliland-rejects-talk-of-unification-with-somalia-after-museveni-comment>
10. Al Jazeera, What's driving conflict in the disputed Somali city of Las Anod? 20.02.2023, <https://www.aljazeera.com/news/2023/2/20/whats-driving-conflict-in-the-disputed-somali-city-of-las-anod>
11. Amnesty International, Death sentences and executions 2024, 08.04.2024, <https://www.amnesty.org/en/documents/act50/8976/2025/en/>
12. Amnesty International, Death sentences and executions 2025, 18.05.2026, <https://www.amnesty.org/en/documents/ACT50/0778/2026/en/>
13. BBC News, Why Trump is on the warpath in Somalia, 06.02.2025, <https://www.bbc.com/news/articles/cyv4270glijpo>

14. CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Somalia, 26.08.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/somalia/>
15. Counter Terrorism Project, Al-Shabab, <https://www.counterextremism.com/threat/al-shabab>
16. EUAA (European Union Agency for Asylum), Somalia: Security Situation (February 2023), 23.02.2023, <https://euaa.europa.eu/publications/somalia-security-situation-february-2023>
17. EUAA (European Union Agency for Asylum), Somalia; Major political, security, and humanitarian developments, 13.08.2025, https://coi.euaa.europa.eu/administration/easo/PLib/2025_08_EUAA_COI_Query_Response_Q24_Somalia_Major_political_security_and_humanitarian_developments.pdf
18. EUAA (European Union Agency for Asylum), Somalia; Security situation, 05.2025, https://coi.euaa.europa.eu/administration/easo/PLib/2025_05_EUAA_COI_Report_Somalia_Security_Situation.pdf
19. EUAA (European Union Agency for Asylum), Somalia; Security situation, 05.2026, https://coi.euaa.europa.eu/administration/easo/PLib/2026_05_EUAA_COI_Report_Somalia_Security_Situation.pdf
20. Geeska, Understanding Somaliland's political system, 05.08.2024, <https://www.geeska.com/en/understanding-somalilands-political-system>
21. Generis Global Legal Services, A Comprehensive Overview of the Legal System in Somalia, 28.11.2024, <https://generisonline.com/a-comprehensive-overview-of-the-legal-system-in-somalia/>
22. Government of Somaliland, Maps and Regions, <https://www.govsomaliland.online/article/maps-and-regions>
23. Hiiraan Online, Somali prime minister opens major development projects as Somalia marks independence anniversary, 01.07.2026, https://www.hiiraan.com/news4/2026/Jul/205566/somali_prime_minister_opens_major_development_projects_as_somalia_marks_independence_anniversary.aspx
24. HRW (Human Rights Watch), World Report 2024 - Somalia, 11.01.2024, <https://www.ecoi.net/en/document/2103135.html>
25. ICG (International Crisis Group), New Chapter, Same Stalemate: Somalia's War with Al-Shabaab, 30.06.2026, <https://www.crisisgroup.org/sites/default/files/2026-06/b212-somalia-al-shabaab.pdf>
26. ICG (International Crisis Group), Somali Government Topples State Leader as Electoral Dispute Escalates, 31.03.2026, <https://www.crisisgroup.org/anb/africa/somalia/somali-government-topples-state-leader-electoral-dispute-escalates>
27. ICG (International Crisis Group), Sustaining Gains in Somalia's Offensive against Al-Shabaab, 21.03.2023, <https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/somalia/b187-sustaining-gains-somalias-offensive-against-al-shabaab>

28. ICG (International Crisis Group), The Islamic State Threat in Somalia's Puntland State, 17.11.2016, <https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/somalia/islamic-state-threat-somalias-puntland-state>
29. Interia, Somalia: Szturm na "szkołę terrorystów". Dzieci uwolnione, 19.01.2018, https://fakty.interia.pl/swiat/news-somalia-szturm-na-szkole-terrorystow-dzieci-uwolnione,nld,2510755/utm_source=paste&utm_medium=paste&utm_campaign=firefox
30. Internal Displacement Monitoring Center, Country Profile, Somalia, 14.05.2024, <https://www.internal-displacement.org/countries/somalia/>
31. ISS (Institute for Security Studies), More instability for Somalia as another election deadline lapses, 20.05.2026, <https://issafrica.org/iss-today/more-instability-for-somalia-as-another-election-deadline-lapses>
32. Ithy, SSC-Khatumo, <https://ithy.com/article/ssc-khatumo-overview-3y7kjq58>
33. Jamestown Foundation, Bilal al-Sudani's Death Weakens Islamic State Influence in Somalia, Terrorism Monitor Volume: 21 Issue: 7, 31.03.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2089872.html>
34. Long War Journal, US, UAE conducting airstrikes in northern Somalia, 26.08.2025, <https://www.longwarjournal.org/archives/2025/02/us-uae-conducting-airstrikes-in-northern-somalia.php>
35. Model Diplomat, Somalia's Election Crisis Threatens AUSSOM, 09.07.2026, <https://modeldiplomat.com/story/somalias-election-crisis-threatens-aussom>
36. Open Factbook. Somalia, <https://openfactbook.org/countries/somalia/>
37. People Dispatch, Dozens more killed defending unionist city of Las Anod from separatist Somaliland, 06.04.2023, <https://peoplesdispatch.org/2023/04/06/dozens-more-killed-defending-unionist-city-of-las-anod-from-separatist-somaliland/>
38. RFI (Radio France International), Somaliland president makes 'historic' visit to Israel, 14.06.2026, <https://www.rfi.fr/en/africa/20260614-somaliland-president-makes-historic-visit-to-israel>
39. SL Reporter, Government imposes charges in Erigavo after deadly clashes, 27.11.2024, <https://somalilandreporter.com/2024/11/27/government-imposes-charges-in-erigavo-after-deadly-clashes/>
40. The Horn, The Emergence of a Consensus in Somalia's Elections, 13.07.2026, <https://www.thehornaffairs.com/the-emergence-of-a-consensus-in-somalias-elections/>
41. THN (The New Humanitarian (formerly IRIN News)), As Mogadishu's skyline transforms, the urban poor call for economic inclusion, 11.09.2025, <https://www.thenewhumanitarian.org/feature/2024/09/11/somalia-mogadishu-skyline-transforms-urban-poor-call-economic-inclusion>
42. TNH (The New Humanitarian (formerly IRIN News)), Weak state and clan politics leave Somalia's urban displaced in limbo, 20.08.2025, <https://www.thenewhumanitarian.org/2025/08/20/weak-state-clan-politics-leave-somaliaa-urban-displaced-limbo>

43. UN Security Council, Report of the Panel of Experts pursuant to resolution 2713 (2023) submitted in accordance with resolution 2713 (2023)[S/2024/748], 28.10.2024, <https://undocs.org/S/2024/748>
44. UN Security Council, Situation in Somalia - Report of the Secretary-General[S/2024/698], 27.09.2024, <https://undocs.org/S/2024/698>
45. UN Security Council, Situation in Somalia. Report of the Secretary-General, S/2021/944, 11.11.2021, https://unsom.unmissions.org/sites/default/files/sq_report_on_somalia_11_november_2021_.pdf
46. UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Protection and Solutions Monitoring; Flash Alert /12; April 2026; Over 50,000 People Displaced Following Political Escalation in Baidoa, South-West State, 01.04.2026, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/121816>
47. UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Regional Bureau for East, Horn of Africa, and the Great Lakes; Refugees, asylum-seekers, returnees and IDPs as of 31-May-24, 20.06.2024, https://www.ecoi.net/en/file/local/2111613/RB_EHAGL_Regional_Situations_Dashboard_as_of_31_May_2024.pdf
48. UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Regional Bureau for East, Horn of Africa, and the Great Lakes; Refugees, asylum-seekers, returnees and IDPs as of 31-Dec-24, 28.01.2025, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/114054>
49. UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Somalia; Internal Displacements Monitored by Protection & Solutions Monitoring Network (PSMN); June 2025, 09.08.2025, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/118004>
50. UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Somalia; Protection and Solution Monitoring; Flash Alert 21; December 2024, 31.12.2024, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/113492>
51. UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Somalia; Protection and Solutions Monitoring Network (PSMN); Flash Alert /18; November 2024, 05.11.2024, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/112279>
52. UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Somalia; Protection and Solutions Monitoring Network (PSMN); Quarterly Report; January - March 2026, 25.06.2026, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/123070>
53. UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Somalia; Refugees and Internally Displaced People; March 2026, 04.2026, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/122348>
54. USDOS (US Department of State), 2023 Country Report on Human Rights Practices: Somalia, 23.04.2024, <https://www.ecoi.net/en/document/2107699.html>
55. Wikipedia, Administrative divisions of Somalia, https://en.wikipedia.org/wiki/Administrative_divisions_of_Somalia
56. Wikipedia, Government of Somaliland, https://en.wikipedia.org/wiki/Government_of_Somaliland

57. World Coalition Against Death Penalty, The Advocates for Human Rights, The Coalition of Somali Human Rights Defenders, Somalia's Compliance with The International Covenant on Civil and Political Rights: The Death Penalty, 05.02.2024

https://www.theadvocatesforhumanrights.org/International_Submissions/A/Index?id=468

58. Worldmeters, Somalia Population, <https://www.worldometers.info/world-population/somalia-population/>